

Leuk hoor zo'n hond, maar houdt hij wel echt van ons?

(1) Groot-Brittannië stond afgelopen week even te kijken van de koninklijke behandeling die de honden van koningin Elizabeth krijgen. Willow, Holly, Candy en Vulcan hebben hun eigen butler, krijgen elke dag een op hun wensen afgestemd diner, eten van hun eigen porselein en hebben zelfs een eigen Wikipedia-pagina. Terecht, vindt de Britse koningin. “Ze zijn net familie.” Maar zien haar honden haar ook zo? Houden huisdieren echt van mensen?

(2) Als je het aan verslaggever Laura Marcus van *The Guardian* vraagt, is het antwoord voluit nee. Onze huisdieren houden niet van ons, maar zijn afhankelijk van ons. “Staat je hond te kwispelen als je na een lange werkdag weer thuiskomt? Dan is dat geen teken van liefde, maar blijdschap omdat het eten eraan komt”, betoogt Marcus. “Of omdat hij eindelijk niet meer alleen thuis is.”

(3) Wat Marcus ook niet begrijpt, is dat er mensen zijn die net als koningin Elizabeth zeggen dat hun huisdieren ‘net familie’ zijn. “Hoe is dat mogelijk? Je hebt ze niet gebaard. En als je tegen ze praat, zeggen ze niets terug. Als katten überhaupt iets van ons denken, is het vast: wat zijn mensen rare wezens. Ze zorgen nog beter voor mij dan voor hun eigen kinderen.”

(4) Dat Marcus die intense dierenliefde niet snapt, kan liggen aan het feit dat ze niet is opgegroeid met dieren. Volgens presentator en dierenkenner Martin Gaus is juist dat

samen opgroeien belangrijk voor de hechting tussen mens en dier. “Als een kat in de eerste drie tot vijf weken van zijn leven mensen om zich heen heeft, dan gaat hij die op termijn ook zien als soortgenoot. Als iemand die hoort bij zijn omgeving. Dat geldt ook voor honden, maar zeker ook voor mensen.”

(5) Maar is een soortgenoot in de katten- en hondenwereld hetzelfde als een vriend? Of zelfs een familielid? “Dat zou zomaar kunnen”, zegt Gaus. “Aaien we een hond of kat, dan maken zowel wij als onze huisdieren oxytocine aan. Dat is een vrouwelijk hormoon dat vrouwen ook aanmaken tijdens de bevalling om de binding tussen moeder en kind te versterken. Mannen maken dit hormoon ook aan bij bijvoorbeeld het aangaan van vriendschappen en relaties.”

(6) Gaus: “Honden en katten voelen dus dezelfde emoties, dezelfde binding. Het is net een kind-ouderrelatie.” Volgens de dierenkenner zijn wij, mensen, voor onze katten en honden belangrijker geworden dan hun soortgenoten. Omdat we ze veiligheid bieden en te eten geven, maar ook omdat we ze aandacht geven.

(7) Dierwetenschapper Nienke Endenburg staat er wat genuanceerder in. “Ja, de honden en katten maken oxytocine aan als we ze aandacht geven. En ja, ze kwispelen of geven kopjes als we thuis zijn.”

Sprake van binding is er volgens

haar dus zeker wel, maar kun je dat omschrijven als een vriendschap of zelfs als houden van? “We denken bijvoorbeeld dat een kat ons kopjes geeft omdat hij ons aardig vindt. Met kopjes markeert hij zijn territorium. Dat betekent dus dat we erbij horen. Maar horen we erbij omdat we hem te eten geven of omdat hij ons aardig vindt?”, vraagt Endenburg zich af.

(8) “Nu is van katten bekend dat ze nogal op zichzelf zijn. Maar ook de sociale hond is niet zonder meer onze beste vriend”, zegt Endenburg. “Wilde honden en wolven trekken op in een roedel. Ook daar is de vraag: Kun je die andere wolven zien als hun vrienden? Of is hun aanwezigheid noodzakelijk omdat honden jagen op grotere prooien die ze in hun eentje niet kunnen vangen? Eigenbelang lijkt bij dieren een grote rol te spelen.”

(9) Wellicht is het eigenbelang, wellicht echte liefde. Zeker is wel dat de mens van dieren houdt. Waarom? Endenburg: “Je huisgenoot kan een keer geen zin hebben in jouw geklaag over het werk. Een hond of kat is altijd blij als jij weer thuiskomt. Hun acceptatie is onvoorwaardelijk.” **(10)** “En dat maakt ook dat wij in ons eigen voordeel denken”, vult Gaus aan. “Als je stelt dat al die aanhangelijkheid alleen maar draait om eigenbelang van het dier, dan kun je net zo goed zeggen dat ook bij ons alles draait om eigenbelang. En feitelijk is dat ook zo. Neem koningin Elizabeth. Of haar honden echt van haar houden en haar zelfs als familie zien, is nog maar de vraag. Maar de koningin hoeft bij haar honden uiteindelijk eens niet aan haar status te denken.”

naar een artikel van Jeannine Julen, Trouw, 25 februari 2016